

**II. Uluslararası Kamu Yönetimi Kongresi:
“Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim”
(30-31 Ekim 2025, Ankara)**

*II. International Public Administration Congress:
Public Services and Access to Public Rights
(October 30-31 2025, Ankara)*

Şulenur ÖZKAN ERDOĞAN*

Kamu Yönetimi Derneği tarafından ilki 2023 yılında gerçekleştirilen kamu yönetimi kongresinin¹ ikincisi, iki yıl aradan sonra 30-31 Ekim tarihlerinde ODTÜ Vişnelik Tesisinde gerçekleştirildi. “Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim” teması altında düzenlenen kongrede yetmiş üniversiteden ve ondan fazla kamu kurumundan yüz kırk altı araştırmacı bir araya geldi. İlk gün üç ve ikinci gün dört ayrı salonda düzenlenen buluşmalarda toplamda yirmi altı oturumda yüz on bildiri sunuldu.² İkinci kongreye olan bu ilgi ve katılımın, ilk

369

*: Dr., Bağımsız Araştırmacı, sulenurozkan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1065-0464.

Geliş/Submitted: 01.12.2025 | **Kabul/Accepted:** 18.12.2025

Atıf/Cite: Özkan Erdoğan, Ş. (2025). II. Uluslararası Kamu Yönetimi Kongresi: “Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim” (30-31 Ekim 2025, Ankara). *Publicus*, (4). 369-388.

¹: “Cumhuriyet’in 100. Yılında Nasıl Bir Kamu Yönetimi?” temasıyla düzenlenen ilk kongreye ilişkin etkinlik raporu için bkz. Serhat Saatçi, “Uluslararası Kamu Yönetimi Kongresi: Cumhuriyet’in 100. Yılında Nasıl Bir Kamu Yönetimi? (26-27 Ekim 2023, Ankara)”, *Publicus*, (1), Haziran 2024, s. 309-323.

²: Sunulan bildirilerin özetleri, Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim Kongre Bildirileri Özetleri E-Kitabı ismiyle erişime açılmıştır: (Yay. Haz. Cuma Yıldırım ve Meryem Çakır Kantarcıoğlu), <https://kamuyonetimi.org.tr/bildiri-ozetleri-kitabi-yayinda-ii-uluslararasi-kamu-yonetimi-kongresi/>, Erişim: 20.11.2025.

kongrenin katılım oranlarını da aştığı göz önüne alındığında bu durumun iki önemli sonuca işaret ettiği söylenmelidir. İlki, ilk kongrenin pek çok fikre tartışma ortamı sağlayarak nitelikli sunumları bir araya getirmiş olmasıyla ilgilidir. İkinci kongrede de benzer bir paylaşım ortamının oluşturulacağına ilişkin güven, katılımın ve takibin yükselmesi üzerinde etkili olmuş görünmektedir. İkinci ise toplumsal ve yönetsel olarak içinde bulunulan koşulların yarattığı kamusal hak ve hizmetlere erişim konusundaki çok çeşitli sorunlar karşısında artan hoşnutsuzluk ile bu sorunları tartışmaya açarak çözüm üretme ve sorunlara karşı duyarlılık yaratma çabasına olan ihtiyacın artmasıdır.

İkinci kongreyi, ilkinden ayıran bir diğer yenilik de kongrenin takip edilebilirliğini kolaylaştırmak üzere hazırlanmış kongre takip uygulamasıdır. Cep telefonuna ve tabletlere indirilebilen bu uygulama ile tüm oturumları listeleyebilmek, yazar ya da bildiri ismine göre hızlı arama yapabilmek veya bildiri özetlerine erişmek mümkün olabilmiştir. Uygulamanın bir önemli kolaylaştırıcı yönü ise eş zamanlı bildirilerin başlama, devam etme ve bitişlerini anlık olarak gösterebilme özelliği olmuştur. Bu sayede katılımcılar, paralel oturumlarda takip etmek istedikleri sunumların ne zaman başladığını, sürede herhangi bir sarkma olup olmadığını görebilmiş ya da salon başkanının inisiyatifıyla sırası değiştirilen sunumlardan kolayca haberdar olabilmişlerdir.

“Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim” temasıyla düzenlenen kongrenin henüz çağrıya çıktığı aşamadan itibaren kamu yararını önceleyen bir yaklaşımla kamusal hakların özüne yaptığı vurgu anlamlıdır. Çağrı, kamusal hizmetlere erişimdeki eşitsizliklerin giderilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve kamu kaynaklarının kamu yararına kullanımı gibi temel tartışmaları; bütçeleme değişimleri, kamu personeli ve uluslararası başarılı uygulama örnekleri gibi boyutlarla bütüncül bir çerçevede ele alma çabasını yansıtmıştır. Bu doğrultuda çağrı metninde kamusal haklar, kamu hizmetleri ve

kavramlar başlıkları altında toplanmış; barınma hakkından çocuk haklarına, eğitim hakkından temsil hakkına veya kırsal hizmetlerden kadınlara yönelik hizmetlere, kültür ve sanat hizmetlerinden göçmenlere yönelik hizmetlere kadar pek çok alan adalet-eşitlik-hakkaniyet, asgari yaşam gereklilikleri ve insan onuru gibi kavramlarla birlikte yer almıştır.

Açılışa Dair

30 Ekim sabahı kayıt işlemlerinin ardından başlayan açılışta açılış konuşmasını Sonay Bayramoğlu Özuğurlu gerçekleştirdi. Özuğurlu, öncelikle Kamu Yönetimi Derneğinden ve dernekteki faaliyetlerden kısaca bahsederek kamu yönetimi kongresinin kurumsallaşması yönündeki ortak arzuyu dile getirdi. Kongrenin bu yılki başlığına dikkat çeken Özuğurlu, geleceğe daha umutlu bakabilmek için hangi hakların kamusal hak olarak tanımlanacağını büyük önem taşıdığını vurguladı. Kamusal haklara erişimin ise toplumsal eşitsizlikleri gidermede belirleyici olduğunun altını çizen Özuğurlu, eşitsizlikleri fark etmenin, bu konuda kamu politikalarının belirlenmesinin ve varsa dezavantajlı grupların erişiminin sağlanmasının kamu yönetiminin görevi olduğunu belirtti. Özuğurlu, sözlerini bitirirken bildiri sahiplerine ve oturma başkanlarına düzenleme kurulu adına teşekkürlerini ilettiler. Son teşekkür ise Hollanda Leiden Üniversitesinden Ankara'ya yalnızca bu kongre için gelen Arif Kutsal Yeşilkağıt'a oldu.

Özuğurlu'nun ardından söz alan Arif Kutsal Yeşilkağıt, "Popülizm, Otoriterleşme ve Devlet: Liberal Demokrasilerde Bürokrasinin Muhafız Rolü" başlıklı konuşması ile açılış bildirisini (keynote speech) gerçekleştirdi. Yeşilkağıt'ın kapsamlı bildirisinin salonda bulunan katılımcılar tarafından yakından takip edildiği görüldü. Kamu yönetimi için demokratik idarenin yeniden inşasına yönelik yeni bir araştırma çerçevesi sunma çabasındaki Yeşilkağıt, konuşmasında popülizmin ve otoriterleşmenin bürokrasiye olan etkisini inceledi. Batı

liberal demokrasilerinde yükselen popülizm dalgasının bürokrasinin uzmanlık bilgisini değersizleştirdiğinin ve liyakatı aşındırdığının altını çizen Yeşilkağıt'a göre, bürokrasinin pek çok niteliği sebebiyle demokrasinin ve hukuk devletinin muhafızlığını üstlenme potansiyeli mevcuttur. Yeşilkağıt'ın ayrıntılı biçimde açıkladığı ve yalnızca teorik olarak değil ampirik olana da temas ederek temellendirmeye çalıştığı bildirisi dikkatle dinlendi ve soru-cevaplarla tartışmaya açıldı.

“Kamusal Haklar” başlığını taşıyan açılış oturumuna ise Ömer Faruk Gençkaya başkanlık etti. Gençkaya'nın bu oturumda oldukça önemli iki konuda bildirimlerini sunmuş olan genç araştırmacılara sağladığı teşvik edici ortam ve kolaylaştırıcı yönü, oturumun iletişim kalitesini arttırarak salondaki dinleyicilerin katılım motivasyonunu olumlu yönde etkiledi. Açılış oturumunda yer alan ilk bildiri Ayşecan Hazal Ak Yıldırım'ın “Belediye Şirketleri Kamusal Hizmet Üretebilir mi? Kamusalın Ölçümüne Dair Kavramsal ve Yöntemsel Bir Çerçeve” başlıklı çalışmasıdır. Yazarın doktora tezindeki analiz ve saha çalışmasının verileri esas alınarak geliştirilmiş olan bu çalışmada, metropolitan alanlarda giderek yaygınlaşan belediye şirketlerinin hizmet verme biçimleri hizmetlerin kamusalılığı üzerinden tartışmaya açıldı. Tartışma, yalnızca hizmetlerin hangi kurumlar aracılığıyla değil aynı zamanda hizmetten kimin, nasıl yararlandığı ve hizmetlerin hangi toplumsal etkilerle sunulduğu gibi çok daha geniş bir çerçeve üzerinden yürütüldü. Belediye şirketlerinde kamusal sorumluluk ile piyasa mekanizmalarının iç içe geçmesinden dolayı kamusal hizmetlerin ölçümünde ihtiyaç duyulan bakış açısının da kapsamlı olması gerektiği vurgulandı.

Açılış oturumunun ikinci bildirisi ise Feyza Kalav İdrisoğlu tarafından sunuldu. “Çocuk Refahında Adaletin Üç Boyutu: Kamusal Hizmetlere Eşit Erişimi Sağlamada Dönüştürücü Politika Yaklaşımları” başlıklı bildirimde toplumların en kırılgan gruplarından biri olan çocukların kamusal haklara erişimindeki sorunlara dikkat çekildi. İdrisoğlu,

konuyu önce çocuk odaklı kamu politikalarının toplumsal adaleti sağlama üzerindeki kapasitesini Nancy Fraser üzerinden ele aldı ve ardından da çocukların kamusal hizmetlere erişimlerini eşit kılacak kamu politikalarının nasıl oluşturulabileceğini sorguya açtı. Böylece katılımcılar, yalnızca insan olmaktan kaynaklı haklarının yanı sıra bir toplumun geleceğini oluşturan çocuklar hakkında bir kez daha düşünmeye davet edildi.

İlk Gün: Kamusal Mekân, Karşılaşmalar ve Tartışmaların Akışı

30 Ekim'deki açılış oturumunu, öğleden sonra başlayan ve üç ayrı salonda sürdürülen paralel oturumlar takip etti. Her bir salonda ise oturumun konusuna göre belirlenmiş üç ya da dört sunum yer aldı. Birinci günün ilk oturumları sırasıyla kamu hizmeti, halk sağlığı ve iklim değişikliği başlıklarını taşımaktadır. Koray Karasu'nun oturum başkanlığı görevini üstlendiği Yalınca Salonundaki "kamu hizmeti" oturumundaki bildirimler "kamu hizmeti" kavramını tartışmaya açtılar. Oturumda, kamu hizmetinin eşitlik ve güvenilirlik ilkeleri üzerinde duruldu. Bu bağlamda araştırmalarının gösterdiği üzere, güvenilirlik ilkesi yeterlilik, sorumluluk ve yönetsel adalet ile ele alındı. Eşitlik ilkesiyle ise kaynaklara erişimin önündeki engellerin cinsiyetler arası ayırım yapmaksızın erişilebilirliğin üzerinde duruldu. İskandinav ülkelerindeki kimi eşitlikçi uygulamalar, Türkiye'de kadına yönelik kamusal hak ve hizmetlerle kıyaslandı.

Oturumda öne çıkan bir diğer konu ise neoliberal politikaların kamu hizmetlerinin verilmiş süreçlerinde yaşattığı olumsuz dönüşüm oldu. Tarım sektörü üzerinden yapılan analiz sonucunda alternatif bir kamusalılığın kuramsal ilkeleri üzerinde düşünmenin gerekliliği üzerinde duruldu. Aynı oturumda ayrıca, kamu hizmetinde belediyelerin değişen rolü vurgulandı ve belirli alanlarda strateji belirleyici ve norm koyucu roller üstlendiklerinin altı çizildi.

Aynı saat diliminde Hakan Akın'ın salon başkanlığını yürüttüğü Koçumbeli Salonunda ise "halk sağlığı" konusu tartışıldı. Halk sağlığı bu oturumda HPV aşılama politikası, dil ve konuşma terapisine erişimin bir sağlık hakkı olarak ele alınması ve ruh sağlığı iyiliğinin bir kamusal hak olarak değerlendirilmesi gibi çeşitli örneklerle incelendi. Bunlarla beraber, sağlıktaki neoliberal dönüşümün toplumsal cinsiyet üzerinden sorguya açılması eş zamanda yürütülen tartışmaların konuları farklı olsa da üzerinde yükseldikleri eleştiri zemininin benzer olduğunu gözler önüne sermektedir. Yani aynı zaman dilimindeki iki paralel oturumda da neoliberal politikaların olumsuz yöndeki dönüştürücülüğü ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri kamusal hizmet ve halk sağlığı yönleriyle eleştirilmekteydi.

Paralel oturumun üçüncüsü ise Uğur Sadioğlu'nun başkanlığında Eymir Salonunda gerçekleştirildi. "İklim değişikliği" başlığı altında yer alan tartışmalarda Türkiye'deki hukuki ve yönetsel mekanizmalar masaya yatırıldı. İklim Kanununun değerlendirilmesini Türkiye'deki kimi büyükşehir belediyelerinin iklim eylem planları üzerindeki söylemlerinin analizi takip etti. İklim krizlerinin kültürel miras üzerindeki yıkıcı etkisi karşısında devletlerin sorumlulukları insan hakları ile ilişkilendirilerek hatırlatıldı. Ayrıca ulusal alanyazının çevre hakkına olan ilgisine dair ölçüm sonuçları paylaşıldı ve bu konuda araştırma yapmak isteyenlere çeşitli önerilerde bulunuldu.

Birinci günün ilk oturumlarını verilen molanın ardından yine aynı salonlarda ancak bu defa yurttaşlar hiyerarşisinde kamusal haklar, eğitim hizmeti ve yerel hizmetlere erişim başlıkları altındaki buluşmalar izledi. Kamusal hakların tartışmaya açıldığı Yalınca Salonunun oturum başkanlığını Gülçin Özge Tan üstlendi. Bu salonda toplamda beş sunum yer alırken sunumların kamusal haklara erişim konusunu siyasal/ekonomik dönüşümlerin ortaya çıkardığı eşitsizlikler ve dışlama mekanizmaları vurgusuyla inceledikleri görüldü. Yurttaşlık statüsünün kucaklayıcılıktan öte dışlayıcılık

üzerinden görünürlüğü arttırması bu oturumdaki bildiri sahiplerinin temel derdi olarak ortaya çıkmıştır.

Aynı zaman zarfında Koçumbeli Salonunda Ozan Zengin'in oturum başkanlığında ise sığınmacıların eğitim hizmetlerine erişiminde sivil toplum örgütlerinin rollerinden ideolojik bir aygıt olarak köy enstitülerine, kamusal haklara erişimin kolaylaştırılması için muhtarlar verilen eğitim örneklerinden kamu yönetimi lisans eğitimine kadar eğitim hizmetleri tartışılıyordu. Bu oturumun en dikkat çeken bildirilerinden biri ise Türkiye'deki çıraklık eğitimini, çocuk hakları ve sınıfsal eşitsizlik bağlamında eleştirel olarak inceleyen çalışmadır. Çalışmada, çıraklık eğitiminin yalnızca ekonomik istidam ve verimliliğin yükseltilmesi gibi hedeflerle değil, çocuk hakları ve güvenlik temelinde bir kamu politikası olarak ele alınması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

İlk günün ikinci oturumlarında "yerel hizmetlere erişim" başlığı altındaki sunumlara Uğur Ömürgönülşen başkanlık etti. Salonda yerel yönetimler tarafından sağlanan hizmetlere erişim konusu dijitalleşme ve akıllı kent yaklaşımları gibi temalarla belediye örnekleri üzerinden ele alındı. Ayrıca salonda, bazı büyükşehir belediyeleri örnekleri Türkiye'deki sokak hayvanlarına yaklaşımları konusunda ekonomi-politik bir yaklaşımla incelendi. Bu oturumda yer alan bildiriler, büyük ölçüde yerel hizmet sunumlarını kamusal haklar ve eşit erişilebilirlik bağlamında eleştirel bir sorgulamaya tutmaları noktasında ortaklaşırken, diğer çalışmaların sokak hayvanlarının yaşam hakkı veya yerel demokraside iyi yönetim ilkelerinin uygulanması gibi farklı kamusal hak boyutlarını vurguladıkları söylenebilir.

30 Ekim tarihinde başlayan kongrenin ilk günündeki son oturumlar hakların geliştirilmesi, kamu personeli ve dijital hizmetler konularına göre üç farklı salona ayrıldı. Yalınca Salonunda Ezgi Seçkiner Bingöl'ün oturum başkanlığı görevini yürüttüğü "hakların

geliştirilmesi” oturumundaki odak, demokrasi ve vatandaş katılımı üzerinde oldu. Türkiye’nin demokrasi kalitesi farklı ülkelerle karşılaştırmalı olarak incelendi ve yapısal reformlara duyulan ihtiyaç vurgulandı. Oturumda, yaratıcı kent kavramı ve yaratıcı kentlerdeki demokrasi pratikleri ele alındı. Afet risk yönetim süreci vatandaş katılımı üzerinden sorgulandı ve ayrıca katılımcı bütçenin yerel demokrasinin güçlendirilmesinde bir araç olabileceğine ilişkin görüşler bildirildi. Son olarak oturumda, yurttaşlık hakları göç üzerinden ele alınarak bir eşitsizlik deneyimi olarak incelendi. Oturuma olan ilginin yüksekliği soru-cevap bölümünün yoğunluğu üzerinden gözlemlendi.

Birinci günün üçüncü oturumlarından bir diğeri ise kamu yönetimi disiplininin ayrılmaz bir parçası olan kamu personeli teması altında Fulya Akyıldız’ın başkanlığında ilerledi. Koçumbeli Salonundaki oturumda Türkiye’de kamu personel yönetiminin geçirdiği dönüşüm, kamu görevlilerinin sendikal haklarının toplu sözleşme kararları üzerindeki etkisi, belediyelerde değişen personel yapısı ile belediyelerin iş görme süreçleri ve kurum kültürleri ayrıca belediye istihdamlarında eğitim/mezuniyet ilişkisi gibi konular üzerinde duruldu. Oturumda yer alan dört bildirinin de Türk kamu personel sistemindeki yapısal ve politik dönüşümlere odaklandığı söylenebilir. Tartışmalar büyük ölçüde, personel sisteminin siyasallaşması, dönüşen örgüt yapılarıyla hizmetlerin kamusal niteliğinin de değiştiği, kamu hizmetine girme hakkı veya toplu sözleşme hakkı gibi kimi kamusal haklara erişimin eşitsizliği etrafında yürütüldü.

Kamu personeli konusunu etraflıca masaya yatırmış olan Koçumbeli Salonu ile aynı anda Eymir Salonunda ise “dijital hizmetler” temasına yer verildi. Başka bir deyişle, paralel oturumlardan biri hizmeti veren personele odaklanmışken, diğeri hizmetlerin sunum yöntemlerini inceleme çabasıydı. Mete Yıldız’ın oturum başkanlığında sunulan bildirilerin kamusal hak ve hizmetleri dijitalleşme ve teknoloji bağlamında ele aldıkları görülmektedir. Buna göre, dijitalleşmenin

yalnızca bir araç olarak değil yönetimsel yapıları ve hizmetlerin doğasını da dönüştürdüğü üzerinde durulurken; dijital dönüşümün erişim ve kapsayıcılığı sorguya açıldı. Oturumda siber güvenlik konusuna bir kamu hizmeti olarak bakan kapsayıcı bildiriler yer alırken, itfaiye eğitimlerinin dijitalleşmesinin toplumsal dirençliliği arttıracığına ilişkin değerlendirmeler yapan örnekler de yer aldı. Örneklerden biri de Rusya Federasyonu idi ve buradaki dijitalleşme sürecini çözümleyen sunum ile oturum son buldu.

Kongrenin ilk günü yüksek bir katılımı başlanmış ve dokuz ayrı buluşma günün üç ayrı zaman diliminde üç ayrı salonda paralel biçimde yürütülmüştür. Katılımın gün sonuna kadar devam eden yoğunluğuna bakıldığında, kongrenin yalnızca akademisyenler değil aynı zamanda lisans ve lisansüstü düzeylerindeki öğrenciler, bağımsız araştırmacılar, yerel yönetim temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları tarafından da dikkatle takip edildiği gözlemlenmiştir.

377

Kongrenin ilk gününde, kamusal alan ve ortak mekân yaratma hedefinin somutlaştığı; katılımcılar arasındaki yeni tanışıklıkların, yüz yüze etkileşimlerin ve paylaşılan mekânsal deneyimlerin akademik işbirliklerini destekleyen bir iletişim sürecine dönüştüğü gözlemlenmiştir. Burada özellikle belirtilmeden geçilmemesi gereken bir husus ise açılış konuşmasını yapan Kutsal Yeşilkağıt'a olan yoğun ilgidir. Yeşilkağıt'ın açılış konuşması dışında da kongre süresi boyunca alanda bulunması ve katılımcılarla iletişime açık bir yaklaşım sergilemesi, etkinliğin iletişim kapasitesini güçlendiren bir unsur olarak öne çıkmıştır.

İkinci Gün: Yoğun Program, Tanışıklıklar ve Kapanışa Doğru

31 Ekim sabah 09.30'da başlayan kongrenin ikinci gününün ilk gününe kıyasla daha yoğun bir programa sahip olduğu söylenebilir. İkinci gündeki dört oturum, dört ayrı salon üzerinden paralel saatlerde

ilerledi. Eş deyişle, 31 Ekim Günü toplam on altı ayrı buluşma gerçekleştirildi.

YalıncaK salonunda “adalet” başlıklı tema altında bir araya gelen bildirilerde bilgi edinme hakkı ve bu hakkın kullanımındaki mekanizmalar, “sivil ölüleştirme” kavramı, post-diaspora ve gizli tanıklık kurumunun Türk Ceza Yargılamasındaki Uygulamaları ele alındı. Barış Övgün başkanlığındaki oturumda beş ayrı sunum gerçekleştirildi. Bilgi edinme hakkına Kanada örneği üzerinden bakılırken, Türkiye’deki bilgi edinme mekanizmaları kurumsal ve siyasal olarak çözümlendi. Kamu personelinin darbe girişimi sonrasında yaşadığı hak kayıpları “sivil ölü” statüsünde değerlendirildi. Küreselleşmenin post-diaspora kavramını nasıl dönüştürdüğü gösterildi. Oturumda son olarak, etraflıca tartışılan gizli tanıklık kurumunun hukuk devleti ilkeleriyle uyumlu hale getirilmesine yönelik reform ihtiyacı vurgulandı.

Aynı saatlerde, Koçumbeli Salonunda bugünlerde üzerinde çok daha sıklıkla tartışılan bir konu olan çocukların hakları teması yürütüldü. Kongrenin en can alıcı oturumlarından biri olan bu oturumda ilk olarak çocukların görünmez aktörler olmaktan çıkarılıp bir hak öznesine dönüşmelerinin gerekliliği vurgulandı. Çocukların gelecek kuşaklar olmaları, iklim adaleti üzerinden ele alındı. Türkiye'deki mevcut kamu politikaları, özellikle çocuk işçi cinayetleri ve çocuk suçluluğuna yönelik yasal düzenlemelerle birlikte tartışmaya açıldı. Çocukların kamusal haklarının güvence altına alınması için acilen harekete geçilmesi gerektiğinin altı çizildi.

Eymir Salonunda, “kamu hizmetinin dönüşümü” teması altında bir araya gelen sunumlar, Fatma Eda Çelik’in oturum başkanlığında gerçekleştirildi. Oturumda adalet, ana-çocuk sağlığı ve iletişim gibi kamu hizmetine ilişkin alanlar tarihsel olarak incelendi ve bu alanların dönemlere göre değişen hizmet sunum biçimlerinde kamusal olma

nitelikleri üzerinden tartışmalar yürütüldü. Adalet, hem usule ilişkin hem de dağıtımsal adalet boyutlarıyla ele alınırken, ana-çocuk sağlığı temel bir sağlık hakkı olarak tanımlandı. Bunlarla beraber, GSM hizmetlerinin yalnızca ticari bir faaliyet olarak değil, kamu yararı ve anayasal yükümlülükler üzerinden düşünülmesi gerektiği vurgulandı. Benzer şekilde, posta hizmetlerine yaklaşımın da bütüncül ve kesintisiz bir kamu hizmeti sunmaya yönelik amaçlarının geliştirilmesinin altı çizildi.

Mihriban Şengül'ün salon başkanlığını üstlendiği Salon 56'da ise "doğanın korunması" başlığının altı, ekolojik sorunlara yaklaşımlarda kullanılan kavramların yeniden düşünülmesi, ormanların sürdürülebilir kalkınma amaçlarına katkıları, yeşil dönüşümün ve bazı pratik zorunlulukların özgül örnekler üzerinden incelenmesiyle dolduruluyordu. Oturumun kendine özgü yapısı, kongrenin disiplinlerarası yaklaşımları destekleyen ve farklı deneyimleri akademik tartışmaya dahil etme çabasının dikkate değer bir örneğini gösterir. Ankara dışından gelen bildiri sahipleri; kamu yönetimi disiplini dışından iki öğretim üyesi, bir kamu uygulayıcısı ve bir yüksek lisans öğrencisini bir araya getiren bu oturum, farklı coğrafi ve bilimsel çevrelerin bakış açılarını ve saha deneyimlerini aynı akademik mekânda buluşturmuştur.

Kongrenin ikinci gününün ikinci oturumları hükümet sistemi, kentsel hizmetler, dijital dönüşüm ve kamu hizmetinin geliştirilmesi temalarına ayrıldı. İlk tema, Yalınca Salonunda Yılmaz Üstüner'in oturum başkanlığında gerçekleştirildi. Oturumda Ruşen Keleş ve Ömer Faruk Gençkaya, Türkiye'deki cumhurbaşkanlığı sistemini koordinasyon üzerinden ele aldılar. Erhan Ezici, cumhurbaşkanlarının meclis açılış konuşmalarını inceleyen çalışmasını sundu ve Leyla Küçüktemel 67. Hükümet dönemini muhalefet partilerinin politika yapım süreçlerindeki rolleriyle değerlendirdi Bu oturumda ayrıca kongrenin açılış konuşmasını yapan Kutsal Yeşilkağıt'ın Aslı Yılmaz

Uçar ile birlikte hazırladıkları ve Türkiye'nin parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçiş sürecini ele aldıkları çalışmalarına da yer verildi.

Yalıncağ Salonunda yukarıda belirtilen önemli tartışmalar, yoğun bir akademik ilgiyle sürdürülürken, bir diğer önemli tartışma da Koçumbeli Salonunda Mustafa Kemal Bayırbağ'ın başkanlığında devam ediyordu. Oturumun ana temaları, kamusal hizmetlerin erişilebilirlik ve sürdürülebilirlik boyutlarına odaklanmıştı. Bu kapsamda tartışmalar; küresel gıda ve ekoloji krizleri karşısında belediyelerin tarım-gıda politikalarındaki merkezi rolü, artan afet riskleri karşısında toplumsal örgütlenme ve dayanışma kapasitesinin önemi, erişilebilirliğin politik ve toplumsal niteliği (ODTÜ kampüsü örneği) ve son olarak Şubat 2023 depreminin Türkiye'deki kentleşme pratiği ile neoliberal birikim stratejileri açısından değerlendirilmesi etrafında şekillenmişti.

İkinci günün ikinci oturumunda Nilay Yavuz'un oturum başkanlığını yürüttüğü Eymir Salonunda ise tartışmaların tamamı yapay zekâ konuluydu. Bildirilerde yapay zekanın dönüştürdüğü iş gücü piyasası ile çalışma hakkı sosyal devlet anlayışı üzerinden tartışıldı. Kamu hizmetinde yapay zekanın kullanımı yalnızca teknik bir olgu olarak değil siyasal bir dönüşümün habercisi olarak incelendi. AB Yapay Zekâ Yasası çevre koruma bakımından ele alındı. Bu yasanın yapay zekâyâ ilişkin ilk kapsamlı yasa olduğunun altı çizildi. Ayrıca yapay zekânın yükselişinin devletin ontolojik niteliklerini de dönüşüme uğrattığı vurgulanarak bu dönüşümün heterarşik karaktere doğru gerçekleştiği iddia edildi.

İkinci günün ikinci oturumları eş zamanlı gerçekleştirilirken Salon 56'da Selim Çapar başkanlığında kamu hizmetinin geliştirilmesi konusu masaya yatırılmıştı. Oturumda stratejik yönetim, sürdürülebilir kalkınma, değişkenlik ve uyarılma ilkesinin sınırları ile

engelli hakları kavramları ön plana çıktı. Ayrıca oturumda diğer pek çok göreviyle birlikte özellikle üst düzey yönetici yetiştirme görevini Türkiye’de uzun yıllar üstlenmiş olan Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi’nin (TODAİE) kapatılışı üzerinde duruldu. Kapatılışın, kamu yönetiminde sebep olduğu boşluk gösterildi ve TODAİE yöneticileri ve mezunları ile yapılan görüşmelere ilişkin bilgiler verildi.

İkinci günün üçüncü oturumları kamu yararı, afetlerle ilgili hizmetler, eşitlik ve kentli hakları gibi oldukça önemli temalara ayrıldı. Bunlardan ilki Yalınca Salonunda Ceray Aldemir’in oturum başkanlığında gerçekleştirildi. Dört sunumdan oluşan bu oturumda, Türkiye’de kırsal müştereklerin geleceği; kamu arazilerinin özelleştirilmesi, mülkiyet yapısının dönüşümü, ticarileştirme, piyasaya açma ve koruma-kullanma dengesinin bozulması gibi tehditler üzerinden ele alındı. Ayrıca kamu yararına, “yarışan yararlar” kavramı üzerinden yaklaşılarak çeşitli orman örneklerine yakından bakıldı. Oturumda, farklı katılımcılarca birden fazla kez altı çizilen kavramın “üstün kamu yararı” olduğu açıkça söylenebilir. Yine bununla ilgili olarak acele kamulaştırma konusu hem kamu yararı üzerinden hem de mülkiyet hakkı dengesi gözetilerek vurgulandı

Afetlerle ilgili hizmetler teması altında yer bulan tartışmalar aynı zaman diliminde Koçumbeli Salonunda, Ayşe Çolpan Kavuncu’nun oturum başkanlığında yürütüldü. Çalışmalarda afet hizmetlerinin ağırlık merkezinin yıkım sonrası kriz yönetiminden ziyade afet öncesi risk azaltma ve önleyici stratejiler olması gerektiği üzerinde duruldu. Afet ve yeniden inşa süreçlerinin kentli haklarını ihlal etmesi eleştirildi, Hatay ve Elâzığ depremleri örnek olarak incelendi. Buna ek olarak, kurumların kapasite eksikliklerinin ve deprem sonrası iyileştirme süreçlerinin piyasa dostu politikaların ve otoriterleşmenin gölgesinde ilerlediğinin de altı çizildi.

Koçumbeli Salonunda afet konulu tartışmalar sürdürülürken, Eymir Salonunda bildiri sahipleri ve dinleyiciler Hacer Tuğba Eroğlu başkanlığında bir araya gelmiş bulunmaktaydılar. Eşitlik üst başlığını taşıyan oturum, kamu hizmetlerine kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği özelinde yaklaşmaktaydı. Oturumda ütopya ve distopya edebiyatı üzerinden distopyaların ataerkil karakteri gösterildi. Türkiye'nin uzun süredir en önemli sorunların biri olan kadına karşı şiddet konusu ise yine bu oturumda devletin yaşam hakkını koruma sorumluluğu kapsamında incelendi ve konuya iç güvenlik hizmetleri çerçevesiyle bakıldı. Kadınların kamu hizmetlerine erişimi ise kent konseylerinin örnekleri (Balıkesir örneği) üzerinden gösterildi ve kapsayıcı politika gereklilikleri üzerinde duruldu. Oturumda ayrıca cinsiyete dayalı ayrımcılığı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna (TİHEK) iletilen “erkeklere yönelik ayrımcılık” şikayetleri üzerinden ele alan bir çalışma da yer aldı.

İkinci günün üçüncü oturumlarında Salon 56'da ise Can Umut Çiner'in başkanlığında “kentli hakları” teması mercek altına alınmıştır. Yerel yönetimlerin bir kamusal hizmeti olarak popülerleşen kent lokantalarının incelenmesi ve dinleyicilerin çoğunluğunun doğrudan odağında bulunmayan midyecilik mesleğine ilişkin saha bulgularının paylaşılması bu oturumda merak uyandıran konular arasındaydı. Ayrıca, büyükşehir belediyelerinin engellilere yönelik hizmetleri ulusal eylem planı çerçevesinde incelendi ve gençlik meclislerinin kentli haklarını algılama biçimi örneklerle (Eskişehir) somutlaştırıldı. Oturumun bilimsel ilgi ve etkileşim düzeyinin yüksekliği, soru-cevap bölümünün süre kısıtı sebebiyle oturum sonrasında fuaye alanına taşması gözlemlenerek kayda geçirildi.

Verilen kısa bir ara sonrasında günün son oturumları dört ayrı salonda başlatıldı. Yalınca Salonunda Akif Argun Akdoğan salon başkanlığı görevini üstlendi. Salondaki sunumlar “yoksulluk” üst başlığı altında toplanmışlardı. Kent yoksulluğu, kırsal yoksulluk, öğrenci yoksulluğu

ve prekaryalaşma eğilimleri ile belediyelerin sosyal politikadaki rolleri gibi konular öne çıktı. Bireylerin ekonomik statüleri ile konutların fiziksel özellikleri arasındaki ilişki, örnek mahalleler (Erzincan/Hocabey Mahallesi) üzerinden yapılan araştırma ve bulgular eşliğinde dinleyicilerle paylaşıldı. Kente ilişkin araştırmaların yanında, oturumda ayrıca kırsal yoksulluk konusu, tarım destekleme politikalarının belirleyiciliği üzerinden incelendi. Öğrenci yoksulluğu meselesi ise bir projenin saha çalışma sonuçlarına odaklanılarak ele alındı. Salonunda tartışmaya açılan, belediyelerin sosyal politikadaki rolü konusu Türkiye’de yerel düzeyde sosyal politikanın neden yapısal eşitsizlikleri giderme potansiyelinden uzaklaştığını göstermiştir.

Gündüz Aksu Kocatürk’ün oturum başkanlığını yaptığı Koçumbeli Salonunda ise eş zamanlı olarak “yaşam kalitesi” teması altındaki sunumlar dinlenmekteydi. Oturumda yer alan dört sunum da kamusal haklar konusunu yaşam kalitesini arttırmayı temel alarak sosyal ve kültürel haklar ekseninde derinleştirdi. Oturum, kamu yönetiminin sorumluluğunu sadece temel ihtiyaçlarla sınırlamayıp, bu sorumluluğun temel ihtiyaçların ötesine uzanan yönünü hatırlatması açısından öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, kentsel kamusal mekanlardaki eğlence hakkının yeni bir kamusal hak olarak tanımlanabileceği üzerinde duruldu. Takip eden sunuşta bir kamusal hak olarak tanımlanmış bulunan spor hakkı sınıfsal açıdan tartışıldı. Bu düşünceyi tamamlar nitelikteki bir diğer sunum ise spor hakkına erişimi ekonomik, sosyal ve diplomatik bir araç olarak ele aldı. Eğlence ve spora ilişkin söylemlerin yanı sıra, devletin kültür alanında politika üretmesinin kültür haklarına erişim için bir gereklilik olduğundan hareket eden sunumlar da bu oturumda yerini aldı. Bu anlamda Türkiye’deki kültür politikaları yakından incelenmiş oldu ve politikaların işlevselliğinin arttırılabilmesinde sanatçı merkezli yaklaşımlara duyulan ihtiyaç vurgulandı.

İkinci günün dördüncü oturumlarından bir diğerini ise Levent Demirelli'nin oturum başkanlığında Eymir Salonu'nda "bürokrasinin siyasallaşması" teması oluşturmuştur. Bürokrasinin siyasallaşması, kongrenin ilk gününden itibaren tartışılan popülizm ve otoriterleşme ekseninin bir halkasıdır. Dolayısıyla bu oturum da oldukça yoğun bir ilgi ile takip edilmiştir. Oturumda üç sunum gerçekleştirildi. Türk kamu yönetimine ampirik ve tarihsel olarak yaklaşan sunumlarda veriye dayalı bulguların paylaşılması konuyu yalnızca tartışma düzeyinden çıkararak somut bir zemine yerleştirdi. Bu bağlamda, bürokrat atamalarındaki kayırmacılığın "yasallık" söylemi üzerinden meşrulaştırılışı söylem-tarihsel analizle gösterildi. Konudan çok da uzak olmayarak, bürokratların görevde kalma sürelerine ilişkin veriler de paylaşıldı, böylece bürokratların kamu yönetiminin kalıcı unsurları olarak görülemeyeceğinin altı çizildi. Oturumun yoğunluğunu artıran temel bir gelişme, bürokrasinin siyasallaşması konusuna uzun dönemli ve büyük veri setleriyle yaklaşılarak nicel ve çarpıcı bulguların ortaya konması olmuştur. Bu durum, Türkiye'de uzun süredir üzerinde durulan siyasallaşma tartışmasına ampirik bir zemin sunarak, konunun kongre içerisinde etraflıca ve derinlemesine tartışılacak bir alan bulduğunu göstermiştir. Oturumun önemine ve yoğun ilgisine işaret eden bir diğer gözlem ise, tartışmaların süre sınırından dolayı fuaye alanına taşmasıyla somutlaşmış olmasıdır.

Aynı gün aynı saat diliminde Salon 56'da Aslı Yöntem Balaban'ın salon başkanlığında "denetim" teması ele alındı. Oturumun ana tartışma eksenini, ombudsmanlık kurumu, çocuk ombudsmanlığı, lunapark ve benzeri eğlence yerlerinin denetimleri ile kritik bir konu olan depremde doğan zararların İdari Yargı'da tazmini konuları oluşturdu. Oturumda, önce ombudsmanlık konusu etraflıca tartışıldı ve ardından lunapark ve benzeri yerlerin bir kamu hizmeti olarak denetlenmelerine ilişkin yasal düzenlemeler üzerindeki değişikliklere dikkat çekildi. Bugün gelinen noktanın, sonrasında büyük kayıplara

yol açmamak adına neden yeniden düzenlenmesi gerektiği gösterildi. Oturumda, 6 Şubat 2023 tarihli depremde yola çıkılarak idarenin bundan kaynaklı zararlar karşısındaki sorumlulukları detaylıca incelendi. Süre sınırı sebebiyle fuaye alanına taşınan tartışmalardan anlaşılacağı üzere söz konusu oturum da büyük bir ilgi ile takip edilen oturumlar arasındaydı.

Kapanış Forumu: Genel Değerlendirme ve Bir Soru: “Kamu Hizmeti: Nereye?”

Kapanış forumu, Aslı Yılmaz Uçar'ın moderatörlüğünde Eymir Salonunda gerçekleştirildi. Günün ilerleyen saatlerine ve yoğun tempoya rağmen katılımın bu denli yüksek oluşuna ilişkin birkaç çıkarımda bulunmak mümkündür. İlk olarak, bu durum titiz bir ön hazırlık sürecinden geçirilerek hazırlanan “Kamu Hizmetleri ve Kamusal Haklara Erişim” temasına yönelik ilginin kongre boyunca yüksek akademik nitelikte işlenmiş oluşunun ve elbette konuların güncelliğinin somut bir göstergesidir. İkincisi ise kongrenin gelecekte yeniden düzenlenmesine yönelik ortak temennileri, süreçteki olası eksikliklerin giderilmesi ve/veya gelecek kongreye ilişkin yenilikçi fikirlerin paylaşılmasıyla ilgilidir.

Kongreye getirilen eleştirilerde üzerinde uzlaşılan bir konu paralel oturumların çokluğudur. Katılımcılar, birden fazla salonda eş zamanlı yürütülen oturumların hepsini takip edememekten ötürü duydukları kaygıyı dile getirdiler. Dolayısıyla her oturumdaki sunumların kayıt altına alınıp başka bir zaman zarfında izlenebilirliği teklifi getirildi. Ayrıca daha az sayıda bildirinin atölye yöntemiyle düzenlenebilmesine yönelik çalışmalar üzerinde duruldu. Kongre hakkında dile getirilen bir eksiklik ise sunulan bildiriler arasında Türkiye dışı bir ülkeyi konu edinmiş olanların sayısında gözlenen düşüklüktür. Bu durumun, kongreye has olmayıp Türkiye’de özelde kamu yönetimi ve genelde sosyal bilimlerin daha içe kapanık olmasından kaynaklı olduğu ifade

edildi. Araştırmacıların uluslararası yazını yakından takip ettikleri görülmekle beraber ülke incelemelerini, Türkiye dışındaki ülkelerdeki gelişmelerle birlikte araştırma konusu yapma yönündeki bir ihtiyacın altı çizildi.

Kongreyi geliştirmeye yönelik ortaya atılan fikirlerden ilki, daha uzun süreli ve yayın odaklı çalışmaların gerçekleştirilebileceği çalışma gruplarının oluşturulmasıdır. İlgilerine göre bir araya gelmiş araştırmacıların derinlemesine çalışacakları konuların niteliksel olarak çok daha yüksek bir değer taşıyabileceği belirtildi. Bu fikir farklı biçimde de dile getirildi. Tek bir konuda çalışan ancak farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların birer yıllık süre boyunca gerçekleştirecekleri ortak çalışma sonuçlarının ortak bir platformda paylaşılması üzerinde duruldu. Böylece daha sürekli bir akademik işbirliği önerisinde bulunuldu. Bunun dışında paralel ve daha geniş çaplı çalıştaylar için finansal desteklerin bulunması konusu gündeme getirildi. Ekonomik olarak tamamen bağımsız olan kongrenin, akademik finansal destek veren kurum ve kuruluşlarla işbirliği gerçekleştirme ihtimali üzerinde duruldu.

Geleceğe yönelik fikirlerden bir diğeri ise kongre boyunca gözlemlendiği söylenen kamu yönetiminde yöntem konusunun eksikliğinin giderilmesine ilişkin girişimler oldu. Benzer şekilde sunum tekniklerinin de bilgi verici bir düzlemde ele alınması gerekliliği üzerinde duruldu. Bunun dışında doğrudan somut öneri ve taleplerde de bulunuldu. Örneğin, belediye şirketlerinde çalışan taşeron işçi konusunun bir sonraki akademik etkinliklerde ayrıca ele alınması gerektiği vurgulandı. Bunun dışında kuşaklar arasındaki farklara bilimsel olarak değinmenin toplumsal değişimleri anlamada etkin bir yol olacağından hareketle bu konunun da ayrı bir gündem olarak tartışılması teklif edildi. Bir talep de kavramların dinamikliğine dayanarak yalnızca kavramlara ayrılmış tematik toplantıların düzenlenmesi hakkındaydı.

Kapanış oturumunda altı çizilen bir diğer konu kamu hizmeti veren akademisyenlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin yeterince bir arada bulunmuyor oluşlarıdır. Bu talebe diğer derneklerle çeşitli işbirliklerinin geliştirilebileceğine yönelik öneriler yine katılımcılar tarafından getirildi.

Kongredeki açılış konuşmasını yapan isimlerin Türkiye’den mi yoksa yurtdışından mı seçilmesi gerektiği üzerinde kısa bir tartışma yürütüldü. Türkiye’den seçilmeleri gerektiği fikri, Türk kamu yönetimi disiplininin, disiplininin uluslararası boyutuyla daha sıkı bağlar geliştirmesi gerekliliğine olan atıf üzerinden bir karşı görüşle karşılaştı. Uluslararası katılımcıların özellikle genç akademisyenlerle kuracağı ilişkinin yön gösterici olabileceği ifade edildi. Kongreyi düzenleyen Kamu Yönetimi Deneğinin kendi ödülünü verebileceği bir etkinlik ihtimali de tartışmaya açıldı ve fikir katılımcıların çoğunluğu tarafından olumlu karşılandı.

Kapanış oturumu, aynı zamanda kongrenin düzenlenmesinde emeği geçenlere yönelik tebrik ve teşekkürlerin dile getirildiği bir platform olmuştur. Katılımcıların ortak geri bildirimleri arasında, kongrenin ele aldığı kamusal hak ve kamu hizmetlerine yönelik konuların çok yönlülüğünün ve bu sayede düşünme biçimlerinde yeni bakış açılarının aralamasının altı çizilmiştir. Bu akademik katkıların ötesinde, katılımcıların en önemli geri dönüşlerinden biri, fikirlerin özgürce tartışılabileceği bir bilimsel kamusal mekân oluşumunun sağlanmış olmasıdır. Zira, dünyanın ve ülkemizin karşı karşıya olduğu sorunlara akla, bilime ve insan onuruna yakışır çözümlerin üretilmesi ancak bu tür eleştirel ve kapsayıcı ortak bilimsel zeminlerle mümkün olacaktır. Bu durum, kongrenin önemini yalnızca akademik olarak değil aynı zamanda toplumsal fayda bağlamında da pekiştirmiştir.

YAZAR BEYANI

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı

Bu araştırma Etik Kurul Onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkıları

Şulenur ÖZKAN ERDOĞAN: %100

Çıkar Çatışması

Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.